



2015/2258(INI)

21.4.2016

VÉLEMÉNY

a Kulturális és Oktatási Bizottság részéről

a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság részére

a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény (CRPD) végrehajtásáról, különös tekintettel az ENSZ CRPD bizottságának záró észrevételeire
(2015/2258(INI))

A vélemény előadója: Silvia Costa

JAVASLATOK

A Kulturális és Oktatási Bizottság felkéri a Foglalkoztatási és Szociális Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele az alábbi módosításokat:

1. emlékeztet, hogy a függetlenséghez, az integrációhoz, valamint egy befogadó oktatási és képzési rendszerhez, a civil és kulturális élethez, a szabadidős és sporttevékenységekhez való hozzáférés jogát a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény 19., 24. és 30. cikke garantálja; emlékeztet, hogy ezeket a jogokat az uniós jogszabályok védik, különösen az Alapjogi Charta 21. cikke, amely kimondja a fogyatékossgal élő személyek alapuló megkülönböztetés tilalmát, megemlítve emellett a fogyatékossgal élő személyek teljes körű és tényleges társadalmi szerepvállalása, többek között a demokratikus részvétel és a társadalmi integráció elveit (az ENSZ-egyezmény 3. cikke); kéri ezért a Bizottságot és a tagállamokat, hogy erősítsék meg az annak biztosítására irányuló intézkedéseket, hogy a fogyatékossgal élő személyeknek tényleges és egyenlő hozzáférésük legyen ne csak az olyan alapvető fontosságú területekhez, mint a befogadó, minőségi oktatás, kultúra és sport, hanem a tanórán kívüli tevékenységekhez is, mint például a színház, a nyelvek és a művészetek; felkéri a Bizottságot, hogy az oktatási és képzési célok kijelölésekor foglaljon bele fogyatékossgal élő személyekre vonatkozó mutatókat az Európa 2020 stratégiába;
2. felszólítja a tagállamokat annak biztosítására, hogy az oktatás és képzés úgy legyen megszervezve, hogy abba bevonják a fizikai vagy szellemi fogyatékossgal élő gyermekeket és felnőtteket, egyben tanácsadást, támogatást és egyéni képzést biztosítva számukra; megjegyzi, hogy az ilyen kezdeményezések támogatásra jogosultak a strukturális alapokból, az Európai Stratégiai Beruházási Alapból és az Erasmus+ programból;
3. emlékeztet az ENSZ CRDP bizottsága általános megjegyzésének tervezetére, amelyet az inkluzív oktatáshoz való jogról szóló 24. cikkel kapcsolatban tett, amely részletesen kifejti annak normatív tartalmát, az államok kötelezettségeit, az egyezmény egyéb kötelezettségeivel való kapcsolatát és nemzeti szintű végrehajtását;
4. emlékeztet, hogy a fiatalokat célzó programoknak különleges figyelmet kell fordítaniuk a fogyatékossgal élő fiatalokra;
5. emlékeztet, hogy a fogyatékossgal élő személyek gyakran kívül rekednek az oktatási és képzési szolgáltatásokon vagy azokhoz nincs tényleges hozzáférésük ott, ahol a fogyatékossgal élő személyek szintjét figyelembe vevő, személyre szabott oktatási folyamatokra van szükség, hogy támogassuk őket a bennük rejlő társadalmi, gazdasági és oktatási lehetőségek kibontakoztatásában; hangsúlyozza, hogy meg kell hozni a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy valamennyi fogyatékossgal élő diák részesüljön az ésszerű alkalmazkodás biztosította előnyökből, ami szükséges ahhoz, hogy gyakorolni tudják az inkluzív, minőségi oktatáshoz való jogukat; bátorítja a tagállamokat és a felelős regionális és helyi önkormányzatokat, hogy erősítsék meg a nem formális és az informális tanulásban érintett valamennyi érdekelt félnek szóló képzési programjaikat és folyamatos szakmai továbbképzési lehetőségeiket, valamint az ikt-infrastruktúrához való hozzáférésüket annak érdekében, hogy támogassák őket a fogyatékossgal élő

diákokkal végzett munkájukban, és hogy szerepet tudjanak játszani a fogyatékossgal élőkkel – különösen az értelmi és pszichoszociális fogyatékossgal élő személyekkel – szembeni iskolai előítéletek leküzdésében;

6. emlékeztet arra, hogy a sport rendkívül értékes eszköz a társadalmi befogadás szempontjából, mivel lehetőségeket biztosít a kapcsolatteremtésre és a szociális készségek elsajátítására; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény 30. cikkének megfelelően indítsanak arra irányuló különleges programokat, hogy a sporttevékenységek és a sportesemények még hozzáférhetőbbé váljanak a fogyatékossgal élő személyek számára; megjegyzi, hogy a kulturális előadásokhoz vagy szabadidős tevékenységekhez való teljes körű hozzáférés joga alapvető jog, felszólítja ezért a Bizottságot, hogy javítsa a hozzáférést ezen eseményekhez, rendezvényhelyszínekhez, termékekhez és szolgáltatásokhoz, beleértve audiovizuális téren is; üdvözli azokat a kezdeményezéseket, amelyek az audiovizuális és egyéb műveket megfelelő felirattal vagy hangzó kísérszöveggel látják el, hogy így hozzáférhetőek legyenek a fogyatékossgal élők számára;
7. javasolja, hogy az európai iskolák hajtsanak végre olyan politikát, amely elutasítja a fogyatékossgal alapján történő megkülönböztetést, és sürgeti a Bizottságot, hogy javítsa és – ideális esetben – biztosítsa a hozzáférést valamennyi fogyatékossgal élő gyermek számára az inkluzív és minőségi oktatáshoz az európai iskolákban; javasolja egyéni tantervek kidolgozását a tanév kezdetekor, amelyeket az iskolák, a családok és a nemzeti hatóságok közösen állapítanak meg; felszólítja a tagállamokat és a Bizottságot, hogy segítsék elő az európai iskolákban tanuló fogyatékossgal élő diákok képzettségének elismerését;
8. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fogadjanak el a fogyatékossgal élő diákok iskolai és tanulókörnyezeti szegregációjának és elutasításuk megszüntetésére irányuló hatékony intézkedéseket, és hogy biztosítsák számukra az ésszerű alkalmazkodás érvényesítését, és hozzáférést a szükséges támogatáshoz, hogy a diákok számára könnyebb legyen a bennük rejlő lehetőségek teljes kiaknázása; kiemeli, hogy az esélyegyenlőség csak akkor érhető el, ha az oktatás valamennyi szintjén, illetve valamennyi oktatási és képzési típusban – többek között az egész életen át tartó tanulás során – biztosítják az inkluzív oktatáshoz és képzéshez való jogot, és ennélfogva biztosítják a fogyatékossgal élő személyek képesítéseinek elismerését, különösen azokat, amelyeket az olyan támogató tanulási környezeteknek köszönhetően szereztek meg, amelyekben a fogyatékossgal élő személyek kifejezetten a fogyatékossgal való felülkerekedést elősegítő kompetenciákat és készségeket tudnak elsajátítani; rámutat a különleges oktatási programok technikai és pénzügyi hiányosságaira, különösen a válság által érintett tagállamokban, és felszólítja a Bizottságot annak megvizsgálására, hogyan lehetne a helyzeten javítani;
9. tudomásul veszi az eddig elért eredményeket a hallgatói csereprogramok, különösen az Erasmus+ program szabályozása terén azáltal, hogy kiegészítő pénzügyi támogatást biztosítanak a fogyatékossgal élő diákok és oktatási dolgozók mobilitására, és fenntartja, hogy továbbra is szükség van konkrét intézkedések meghozatalára a program valamennyi részében; elismeri, hogy a fogyatékossgal élő diákok a gyakorlatban még mindig számos (hozzaállásbeli, kommunikációs, építészeti, információs stb.) akadállyal szembesülnek; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fokozottabban támogassák

a fogyatékossgal élő személyek részvételét az uniós csereprogramokban, és hogy javítsák a mobilitási programok láthatóságát és átláthatóságát; felszólítja továbbá a Bizottságot, hogy a fogyatékossgal élő diákok és oktatók csereprogramokhoz való hozzáférése tekintetében támogassa a bevált gyakorlatok cseréjét;

10. emlékeztet, hogy a Kreatív Európa MEDIA alprogramjának kiemelt figyelmet kell fordítania az olyan projektekre, amelyek fogyatékossgal kapcsolatos témaköröket foglalnak magukban, és hogy ki kell hangsúlyozni a filmek és fesztiválok oktatóerejét e tekintetben;
11. támogatja azokat a kezdeményezéseket, amelyek célja, hogy felhívják a társadalom figyelmét a fogyatékossgal élő személyek által tapasztalt nehézségekre, valamint hogy a fogyatékossgal élők jobban tudatában legyenek lehetőségeiknek és az általuk nyújtott hozzájárulásoknak, többek között speciális iskolai oktatási programok révén; hangsúlyozza, hogy a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény jelentősége alapvetően abban rejlik, hogy változtat a kulturális attitűdökön, elismerve, hogy a fogyatékossgal nem a személyekben van, hanem a társadalmi és gazdasági környezet okoz akadályokat az embereknek;
12. felszólítja a Bizottságot, hogy fogadjon el a családokra, közösségekre, szakemberekre és intézményekre irányuló hatékony intézkedéseket a fogyatékossgal élő gyermekekkel szembeni erőszak megelőzése érdekében; megjegyzi, hogy az iskola kiemelkedő szerepet játszik a társadalmi befogadás előmozdításában, és hangsúlyozza, hogy megfelelő mechanizmust kell kialakítani, amely elősegíti a befogadást a hagyományos iskolákban, és amelyek azt is biztosíthatják, hogy az oktatókat és a tanárokat megfelelően felkészítik a fogyatékossgal élő gyermekek ellen irányuló erőszak felismerésére és az arra való reagálásra;
13. kéri, hogy az oktatási rendszerek tartózkodjanak az olyan környezet létrehozásától, amelyben megcímkezik a tanulókat, például hogy képesség szerinti csoportokba osztják őket, mivel ez hátrányosan érinti a fogyatékossgal élő, de különösen a tanulási nehézségekkel küzdő tanulókat;
14. emlékeztet arra, hogy a fogyatékossgal élő gyermekeket és családjaikat korai beavatkozási intézkedések, megfelelő szociális támogatás és megfelelő közösségi alapú szolgáltatások révén kell támogatni;
15. felszólítja a Bizottságot, hogy általánosan érvényesítse a fogyatékossgal élő nők és lányok szempontját a nemek közötti esélyegyenlőségre vonatkozó következő stratégiájában, szakpolitikáiban és programjaiban, és sürgeti a tagállamokat és a Bizottságot, hogy foglalják bele a nemek közötti egyenlőség szempontjait oktatási és képzési programjaikba és szolgáltatásaikba, hogy biztosítva legyen a fogyatékossgal kapcsolatos inkluzív oktatás és fejlesztés, és megerősödjön a fogyatékossgal élő nők érdemi szerepe a fogyatékossgalról folyó párbeszédben; megjegyzi e tekintetben, hogy az etnikai, nyelvi vagy vallási kisebbségekhez tartozó fogyatékossgal élő személyek gyakran rendkívül kiszolgáltatottak, mivel többszörös megkülönböztetésnek vannak kitéve;
16. hangsúlyozza, hogy a fogyatékossgal élő személyek számára hozzáférhető formában és a fogyatékossgal különböző fajtáinak megfelelő technológiák révén hozzáférést kell

biztosítani az információkhoz és a kommunikációhoz, beleértve a jelnyelvet, a Braille-írást, az augmentatív és alternatív kommunikációs eszközöket és a kommunikáció általuk választott más hozzáférhető eszközeit, módjait, formáit, többek között a könnyen olvasható formátumokat és a feliratozást; felszólítja ezért a Bizottságot, hogy hozza meg a szükséges intézkedéseket az információhoz és a kommunikációhoz való hozzáféréstől szóló jogszabályok végrehajtásának érvényesítése érdekében; sürgeti a Tanácsot, hogy mihamarabb fogadja el a vakok, látássérültek és nyomtatott szöveget használni képtelen személyek megjelent művekhez való hozzáféréseinek megkönnyítéséről szóló marrakesh-i szerződés megkötéséről szóló határozatot; felszólítja a Tanácsot és a tagállamokat, hogy hajtsanak végre a szerződés rendelkezéseivel összhangban álló következetes és hatékony intézkedéseket;

17. megjegyzi, hogy a 2018 utáni időszakra vonatkozó ifjúsági stratégiáknak általánosan érvényesíteniük kell a fogyatékossgal élő fiatalok szükségleteit;
18. hangsúlyozza a digitális rendszerek fontosságát, mivel azok – többek között segítő technológiák révén – megkönnyítik a fogyatékossgal élő személyek számára a társadalom minden területén való részvételt, emellett azt tanácsolja, hogy folytassák az asszisztált környezeti technológiák oktatásban való használatának vizsgálatát; elismeri, hogy a fogyatékossgal élő személyek aránytalanul nagy számának jelenleg nincs internetes hozzáférése, hogy kimaradnak a digitális fejlesztésekből, és ezért információkból, lehetőségekből, új tanulási készségekből és fontos szolgáltatásokhoz való hozzáférésekből maradnak ki; felszólítja ezért a nemzeti és uniós jogalkotókat, hogy a digitális egységes piacra vonatkozó jogszabályokba azok végrehajtásakor foglaljanak bele az akadálymentesítésre vonatkozó rendelkezéseket, érvényesítsék a digitális tartalomhoz való hozzáférhetőség kérdését az összes szakpolitikában, a közösségeken belül kezdeményezzenek „digitális bajnokok” elnevezésű képzési programokat, hogy ösztönözzék a fogyatékossgal élő személyek internetes hozzáférését, és tegyék meg a szükséges intézkedéseket a számítástechnikai bűnözés és az internetes zaklatás elleni fellépés érdekében; sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy tegyenek lépéseket annak biztosítására, hogy a szellemi tulajdonjogokat védő jogszabályok ne jelentsenek indokolatlan vagy megkülönböztetést okozó akadályt a fogyatékossgal élők számára a kulturális termékekhez való hozzáférésben, és hogy fontolják meg a szerzői jog kötelező érvényű felfüggesztését fogyatékossgal élő személyek javára történő, a fogyatékossgalhoz közvetlenül kapcsolódó és nem kereskedelmi természetű használat esetében, az adott fogyatékossgal által indokolt mértékben; kéri a fogyatékossgal élő személyek emberi jogainak horizontális megközelítését, amelyet valamennyi uniós politikában alkalmazni kell;
19. felszólítja a Bizottságot, hogy dolgozzon tovább a fogyatékossgal élő személyek bevonásán a helyi szintű projektek és szervezetek számára nyújtott pénzügyi támogatással;
20. felkéri a Bizottságot, hogy a fogyatékossgal élő személyek képviselői szervezeteivel együttműködésben szervezzen kampányt a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményről, és sürgeti, hogy a kapacitásépítéshez, képzéshez és tudatosságnöveléshez kapcsolódó valamennyi anyag hozzáférhető formátumban is rendelkezésre álljon; emlékezteti az összes uniós intézményt és szervet, hogy fontos biztosítaniuk, hogy tájékoztató portáljaik teljes mértékben hozzáférhetőek legyenek

valamennyi fogyatékossgal élő személy számára;

21. hangsúlyozza, hogy szükség van a Bizottság, a fogyatékossgal élő személyek és az őket képviselő szervezetek közötti strukturált párbeszéd kialakítására annak érdekében, hogy aktívan bevonják őket a jövőbeni oktatási és képzési politikák fejlesztésébe és végrehajtásába, valamint a kulturális, ifjúsági és sporttevékenységekbe, a „Semmit rólunk nélkülünk!” céljának elérése végett; felszólítja a hatóságokat minden szinten, hogy ösztönözzék és biztosítsák a fogyatékossgal élő személyek részvételét az őket érintő politikák és programok kialakításában;
22. határozottan úgy véli, hogy az uniós jogszabályok hatékony, horizontális és átfogó felülvizsgálatára a lehető leghamarabb sort kell keríteni, hogy azokat teljes mértékben összhangba hozzák a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény rendelkezéseivel, amelynek révén egy demokratikus és részvételen alapuló folyamat jönne létre, amelynek célja a fogyatékossgal élő személyek képviselői szervezeteinek közvetlen és teljes körű részvétele lenne;
23. emlékezteti az összes uniós intézményt és szervet, hogy fontos biztosítani, hogy a versenyek, a képzés, az ismeretek felfrissítését szolgáló kurzusok, a szakmai gyakorlatok és a munkatapasztalatok megfelelő csatornákon keresztül és – ahol szükséges – a technológiai háttér biztosításával elérhetőek legyenek a fogyatékossgal élő fiatalok és munkavállalók számára;
24. hangsúlyozza, hogy minden új kezdeményezés és az oktatáshoz, a képzéshez, a kultúrához, a sporthoz és az ifjúsághoz kapcsolódó politika és intézkedés végrehajtása, nyomon követése és értékelése terén fontos a fogyatékossgal élőket képviselő szervezetek, a politikai döntéshozók, az üzleti világ és az egyéb érdekelték közötti rendszeres és szoros konzultáció;
25. felszólítja az Uniót, hogy ratifikálja a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény fakultatív jegyzőkönyvét, emlékeztetve arra, hogy a Parlament egy 2009-ben elfogadott jogalkotási állásfoglalásában jóváhagyta a Bizottság 2008-as kedvező javaslatát, és hangsúlyozza, hogy mára a legtöbb uniós tagállam is aláírta és ratifikálta azt;
26. elismeri, hogy az Unióban élő valamennyi fogyatékossgal élő személy bevonását garantáló oktatást biztosító megfelelő szakpolitikák kidolgozása érdekében szükség van összehasonlítható és következetes uniós adatokra; ezért felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fokozzák erőfeszítéseiket annak érdekében, hogy megbízható statisztikai adatokat gyűjthessenek a fogyatékossgal élőknek az oktatás és a képzés különböző szintjein, valamint a mobilitási programokban való részvételéről, továbbá az iskolát idő előtt elhagyó fogyatékossgal élő személyek számáról.

A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSRA FELKÉRT BIZOTTSÁG ZÁRÓSZAVAZÁSÁNAK EREDMÉNYE

Az elfogadás dátuma	19.4.2016
A zárószavazás eredménye	+: 25 -: 0 0: 0
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Isabella Adinolfi, Dominique Bilde, Andrea Bocskor, Nikolaos Chountis, Mircea Diaconu, Angel Dzhambazki, Jill Evans, María Teresa Giménez Barbat, Petra Kammerevert, Svetoslav Hristov Malinov, Stefano Maullu, Luigi Morgano, Momchil Nekov, Michaela Šojdrová, Yana Toom, Helga Trüpel, Sabine Verheyen, Julie Ward, Bogdan Brunon Wenta, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver, Krystyna Lybacka
A zárószavazáson jelen lévő póttagok	Mary Honeyball, Dietmar Köster, Zdzisław Krasnodębski